

D R E P T U L

LEGIslaTlune — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECA

REDAȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRATOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie

Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechiu 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Pentru străinătate se adaugă timbrul post

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiunea I: Prefectura de Buzău cu Banca de scont și Jean Babic. — Secțiunea III: G. Paicu cu Primăria capitalei.*

Curtea de apel din Iași, secțiunea II: Elena Pastia cu Constantin Gheorghiu. — Observațiune de S. R.

Tribunalul județului Dolj: Ecaterina V. Nenovic și alții cu C. P. Cristescu și alții. — Observațiune de Dem. D. Stoescu, avocat.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNEA I

Audiența dela 19 Februarie 1913

Președinta d-lui C. R. Manolescu, președinte

Prefectura de Buzău cu Banca de scont și Jean Babic

ACTIONE «DE IN REM VERSO». — JUDEȚ. — FURNITURĂ. — PLATA. — LIPSĂ DE AUTORIZAȚIE. — ART. 991 ȘI 1164 C. CIV.

Prefectura unui județ nu poate fi apărată de plata unei furnituri ce a comandat și a primit, chiar dacă nu a fost autorizată de consiliul județian de a contracta obligația, întrucât se constată de instanța de fond că furnitura a fost primită de prefecură și i-a profitat.

În adevăr, dacă un particular nu poate printr-o gestiune de afaceri să oblige pe o persoană publică de ordin administrativ, cum este județul, fiindcă s'ar eluda regulele de tutelă administrativă care nu permite acestor persoane publice

să se oblige decât cu autorizarea organelor administrative superioare, după valoarea obligațiunei, atunci însă când este necontestat că județul a profitat de furnitură, el nu poate fi apărat de plata sumei cerută prin acțiune, căci oricine are o acțiune de *in rem verso* contra aceluia care s'ar inavuți pe nedrept în dauna sa, principiu aplicabil și atunci când cel ce s'a înavuțit este o persoană juridică cu caracter public cum este județul.

No. 143. — Respins ca neîntemeiat recursul făcut de Prefectura județului Buzău contra deciziiei No. 213 din 1910, a Curței de apel din București secțiunea II, în proces cu Banca de Scont și Jean Babic.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier B. Bossy; s'a ascultat d-l avocat Dem. Moldoveanu, pentru recurent, în dezvoltarea motivelor de recurs; d-l avocat Gr. Cernescu, pentru intimat, în combateri.

Curtea, deliberând,

Asupra motivelor I și II de casare :

I. «Rea interpretare și violarea art. 8, 17, 23 din legea pentru organizarea autorităților administrative exterioare dependente de ministerul de interne; art. 16 din legea pentru organizarea serviciilor administrațiunei centrale a ministerului de interne; art. 1 și 2 din legea asupra organizării poliției generale a Statului; art. 78 din legea de organizarea comunelor rurale; art. 1, 4, 50, 86, 87, 91 și titlul VII din legea pentru consiliile județene.

II. «Exces de putere, eroare grosieră de fapt și denaturare de acte, omisiune esențială. Violarea art. 969 și 1656 codul civil».

Având în vedere că rezultă din deciziunea supusă recursului că Banca de Scout, în calitate de cesionară a lui Jean Babic, a chemat în judecată Prefectura județului Buzău, cerând 11.011 lei costul unei furnituri de capsule și perforatoare pentru marcatul vitelor, furnitură care a fost recepționată de prefectură dar n'a fost plătită din diverse motive; că, această acțiune a fost admisă de ambele instanțe de fond care au condamnat prefectura la plata arătatei sume;

Având în vedere că Prefectura a opus, ca fine de neprimire acestei acțiuni, că trebuie chemat în judecată Ministerul de interne, întrucât prefectul a făcut comanda acestei furnituri pentru a preveni furturile de vite în județ în interesul siguranței generale a Statului, deci în calitate de reprezentant legal al Ministerului de interne; că însă, se constată din decizia Curței că prefectura nu a făcut dovada că această comandă a fost o măsură din cele impuse prefectului ca reprezentant al ministerului de interne, așa că rămâne stabilit că ea a fost luată în interesul și pentru trebuințele locale ale județului; că, așa fiind, Curtea de apel respingând finele de neprimire nu a violat nici unul din textele de lege vizate în primul motiv de recurs;

Având în vedere că Curtea de apel luând în examinare adresa de comandă a prefecturii și corespondența urmată cu Jean Babic, constată că prefectura a făcut comanda, că ea a recepționat toate capsulele și tot ea a declarat că le va plăti; că, așa fiind, instanța de fond obligând pe prefectură iar nu pe comune la plata furnituri, nu a denaturat în nimic adresa de comandă;

Că, dacă în adresa de comandă s'a menționat că prețul capsulelor se va trimite de comune la prefectură prin recipise ale casei de consemnațiuni, de unde se vor trimite furnizorului până la finele lunii Februarie 1905, aceasta privește numai modalitatea plății într'un termen anume determinat, iar nicidecum obligațiunea comunelor de a plăti ele personal furnizorului costul furnituri;

Că, prin urmare, aceste motive de recurs sunt neintemeiate.

Asupra motivelor III și IV de recurs:

III. «Rea interpretare și violare a art. 1, 4, 50, 86, 87, 91, 92 și 94 din legea consiliilor județene și art. 1169 codul civil.

IV. «Nemotivare, violare și rea interpretare a art. 991 și 1164 cod. civil.

«Instanțele de fond trecând peste cauzele de nulitate ale pretinsului contract de furnitură cu prefectura, menține totuși obligațiunea ei la plată pe motive trase din gestiunea de afaceri și pe profitul ce prefectura ar fi tras din această furnitură.

«Judecând astfel, instanțele de fond violează dispozițiile legii relative la gestiunea de afaceri și la incapacitatea autorităților de a contracta peste limitele legilor de organizare, iar pe de altă parte pronunță și o deciziune nemotivată.

«În adevăr, art. 991 nu poate fi aplicabil în speță, fiindcă acțiunea se întemeie pe ideia unui contract perfect și în fapt nu era nici un raport de stăpân și girant între Prefectură și Babic. Acest raport, conform art. 991, cel mult ar fi putut fi între prefect și administrația județeană.

«În al doilea rând, tribunalul violează art. 1164 estinzând dispozițiunile acestui text la o altă categorie de incapabili de drept public, județul fiind o persoană juridică de drept public.

«Instanțele de fond dau și o hotărâre nemotivată, căci nu stabilesc elementele de fapt din care deduc profitul și cuantumul aceluși profit».

Considerând că, din decizia Curței, rezultă că Prefectura nu a făcut dovada că n'a fost autorizată de consiliul județean a contracta obligațiunea în speță, și deci această dovadă nu se poate face întâia oară în casațiune;

Că, de altminteri, această lipsă de autorizare este indiferentă, întrucât instanța de fond constată că furnitura a fost primită de Prefectură și i-a profitat;

Considerând, într'adevăr, că în ipoteza când s'ar decide că un particular nu poate printr'o gestiune de afaceri să oblige pe o persoană publică de ordin administrativ — cum este județul — fiindcă s'ar eluda regulile de tutelă administrativă care nu permit acestor persoane publice să se oblige decât cu autorizațiunea organelor administrative superioare, după valoarea obligațiunii, încă județul nu putea fi apărat de plata sumei ce i se ceruse prin acțiunea de față, întrucât este necontestat că a profitat de furnitură și că oricine are o acțiune de «in rem verso» contra oricui s'ar înavuți pe nedrept în dauna sa, principiu aplicabil și atunci când cel ce s'a înavuțit este o persoană juridică cu caracter public, cum este județul în speță;

Că, așa dar, Curtea de apel obligând județul la plata valorii furnituri primite a făcut o bună aplicațiune a principiilor de mai sus și a dat o hotărâre suficient motivată;

Că, de aceea, toate motivele de recurs găsindu-se neintemeiate, recursul urmează să fie respins.

Pentru aceste motive, respinge.

SECȚIUNEA III

Audiența dela 5 Februarie 1913

Președința d-lui G. P. Petrescu, președinte

G. Paicu cu Primăria Capitalei

PRESCRIPTIUNE. — DĂRI COMUNALE. — CURTEA DE CONTURI. —
 COMPETINȚĂ. — ART. 130 L. CONT. GEN. A STATULUI. — ART. 16
 L. CONST. ȘI PERCEP. VENIT. COMUN.

Legea contabilității generale a Statului dând în sarcina Curței de conturi de a judecă cererile de prescripție a sumelor datorite Statului, tot această instanță este competente de a se pronunța și în privința cererilor de prescripție a diferitelor dări comunale, întrucât legea contabilității generale se aplică și comunelor.

No. 71. — Casată, în urma recursului făcut de G. Paicu, decizia Curței de compturi, secția II No. 450 din 1912, în proces cu Primăria Capitalei.

S'a citit raportul făcut în cauză de d-l consilier St. Miculescu. S'a ascultat d-l Paicu în desvotarea motivului de casare; d-l procuror-general în concluziuni, care conchide la casare.

Curtea, deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat :

«Curtea de conturi a nesocotit dispozițiunile legii pentru constatarea și perceperea dărilor comunale, când se declară necompetentă, de oarece după dispozițiile art. 6 din acea lege sunt aplicabile comunelor legea contabilității generale a Statului, etc., și cum legea contabilității publice prin art. 130 dă în sarcina Curței de compturi judecarea cererilor de prescripție a datoriiilor către Stat, urmează că este competentă să judece și prescripția dărilor comunale».

Având în vedere deciziunea Curței de compturi supusă recursului, prin care se declară necompetente de a declara prescrisă față de primăria orașului București o sumă de lei 74 b. 25 rămășiță din taxa de 4% și prestații pe anii 1901, 1902, 1902 și 1903, pe motiv că art. 130 din legea contabilității publice dă în competența acelei Curți numai judecarea prescripției sumelor datorite de debitorii statului, nu însă și de ai județelor și comunelor; iar art. 21 din legea de urmărire care vorbește de prescripția sumelor datorite județelor și comunelor nu indică și instanța care are a judecă asemenea prescripții;

Văzând art. 6 din legea de constatare și percepere a veniturilor comunale, cum și art. 130 din legea contabilității publice;

Considerând că, prin art. 6 se prevede că sunt aplicabile comunelor legea contabilității generale a statului, iar prin art. 130 din această lege să dă în sarcina Curții de compturi de a judecă cererile de prescripție a sumelor datorite statului;

Că, prin urmare, din momentul ce legea contabilității generale a statului se aplică și comunelor, urmează de aci că tot Curtea de compturi este competente a judecă și cererile de prescripție a diferitelor dări comunale, după cum aceasta rezultă din combinația textelor de lege sus arătate;

Că, de aceea, motivul de casare este întemeiat.
 Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN IAȘI

SECȚIUNEA II

Audiența dela 30 Noembrie 1912

Președința d-lui D. Sofian, președinte

Elena Pastia cu Constantin Gheorghiu

ACT SUB SEMNĂTURĂ PRIVATĂ. — MENȚIUNEA BUN ȘI APROBAT. —
 ÎNCEPUT DE PROBĂ SCRISĂ. — COMPLECTAREA LUI CU ALTE DOVEZI
 — ART. 1180 COD. CIVIL.

DIVERGINȚĂ. — PROPUNERE FĂCUTĂ DE O PARTE DE A COMPLECTA UN ÎNCEPUT DE PROBĂ SCRISĂ ÎN URMA PRODUCERII DIVERGINȚEI. — INADMISSIBILITATE. — ART. 117 PR. CIV.

1° Actul sub semnătură privată, semnat numai de debitor, fără mențiunea „bun și aprobat” constituie un început de probă scrisă, care poate fi complectat cu mărturisirea părții sau altei dovezii, mărturisirea fiind însă indivizibilă.

2° Un act, care valorează ca început de probă scrisă, poate fi complectat nu numai prin mărturisirea părții, ci și cu proba testimonială, însă această complectare a dovezii nu mai poate fi propusă de parte după ce Curtea a făcut divergință asupra fondului, ci numai când afacerea s'a judecat înainte de producerea diverginței.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Elena Pastia în contra sentinței tribunalului de Iași secția I cu No. 112 din 4 Aprilie 1912;

Având în vedere actele de la dosar și debaterile urmate astăzi la audiență;

Având în vedere că reclamantul Constantin Gheorghiu prin acțiunea introdusă înaintea tribunalului

Iași secția I la 1 Martie 1911, a cerut ca d-na Pastia să fie obligată a-i plăti suma de 3525 lei cu procente convenționale de 2% pe lună de la data obligației 16 Martie 1909 până la 1 Octombrie 1910 conform obligației de la dosar;

Având în vedere că, în dovedirea reclamației, numitul Constantin Gheorghiu se servește de un act subsemnată privată cu data 16 Martie 1909 semnat de d-na Elena Pastia și prin care d-na Pastia se recunoaște datoare cu suma de 3525 lei;

Văzând că apelanta Elena Pastia recunoaște semnătura după zisa obligație, însă susține că nu datorește toată suma, actul nepurtând mențiunea bun și aprobat, cerută de lege.

Văzând că reclamantul Constantin Gheorghiu pentru completarea începutului de dovadă scrisă ce-a prezentat, s'a referit și la mărturisirea apelantei, care prin răspunsul la interogatorul ce i s'a luat astăzi, se recunoaște datoare numai cu suma de 1125 lei și că i-a dat lui Gheorghiu această obligație numai de complezență;

Că, întrucât răspunsul părții la interogator nu poate fi divizat, urmează a se admite reclamația numai în parte și anume pentru suma de 1125 lei cât se recunoaște de apelantă și la care sumă dânsa urmează a fi obligată dimpreună și cu procente convenționale de 2% pe lună de la 16 Martie 1909 până la 1 Octombrie 1910 prevăzut prin obligație și cu procente legale de 5% pe an de la data introducerii acțiunii, 1 Martie 1911, până la numărătoare.

În ce privește dovada cu martori, cerută în subsidiar de intimatul Gheorghiu, această cerere nu poate fi ținută în seamă, de oarece nu a fost propusă de la început, ci acum când judecata poartă asupra divergenței făcută în cauză asupra însuși fondului procesului.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier S. Zăhărescu, în majoritate, admite în parte apelul, etc.

Semnații: D. Porfiriu, C. N. Buzdugan, S. Zăhărescu.

Opiniune

Subsemnații, D. Sofian președinte și Gh. Sturza consilier, suntem de părere de a se re-pinge apelul d-nei Elena Pastia, menținându-se în totul hotărârea primei instanțe. În adevăr, de și actul prin care dânsa, sub data de 16 Martie 1909 și sub proprie iscălitură, s'a recunoscut datoare către Constantin

Gheorghiu cu o sumă de 3525 lei, obligându-se a-i plăti acea datorie de la 1 Octombrie 1910 cu un procent de 2% pe lună, nu poartă decât simpla ei iscălitură fără formalitatea „ bun și aprobat ” vorbită de art. 1180 c. civ., formalitate necesară de căteori, precum în specie, actul e scris de altă mână decât a debitorului care l-a scris, totuși lipsa acestei formalități nu poate izbi de nulitate obligațiunea, ci cel mult să oblige pe reclamantul Gheorghiu să-și completeze dovada, admitându-se că actul iscălit de d-na Pastia valorează în contra ei cel puțin ca un început de dovadă scrisă, aceasta cu atât mai mult că dânsa la nici un moment n'a îndrăsnit să afirme că buna ei credință fusese surprinsă de Gheorghiu, ba chiar când și în urma interogatorului care i s'a deferit, apelanta a venit să recunoască că în adevăr așa a iscălit și a vroit să iscălească precum stă scris în act, ca să fie știut că dânsa îi datorește lui Gheorghiu 3525 lei și că are a-i plăti acei ban la termenul ficsat și cu procente indicate; că, a știut perfect la ce se obligă și că totul a fost cu buna ei știință, s'ar părea că Gheorghiu nu mai are nimic de dovedit și că formalitatea „ bun și aprobat ” este cu desăvârșire suplinită prin răspunsul dat de debitoarea lui.

Este adevărat că d-na Pastia mai adaugă că nu-i datoră lui Gheorghiu decât 1100 lei și că dacă i-a dat voe să scrie în obligațiunea că-i datorește și-i va plăti 3525 lei, a fost cu condiție să nu-i plătească decât tot cei 1100 lei, iar restul până la 3525 lei, s'a scris așa, pentru a-i deschide lui Gheorghiu credit pe piață, a fost o iscălitură de complezență, să facă dânsul ce va ști, dar să nu vină nici odată să reclame mai mult de 1100 lei.

Dar asemenea obligațiuni sunt așa de extravagante și neverosimile, denotă o reacredință așa de vădită, în cât nici nu merită să ne oprim mai mult să le discutăm.

În ori ce caz, în specie, actul prezintat de Gheorghiu constituie în contra d-nei Pastia un început de dovadă scrisă, că dânsa datorește și că datorește precum e scris în act; ne mai trebuia o prezumțiune ca să fie dovada completă.

În urma răspunsurilor sale de astăzi, avem aceea prezumțiune, ca să nu zicem mai mult, și e sd-robitoare.

În zadar să încercă a se face aci teoria răspun-
surilor de la un interogator și indivizibilitatea unei
mărturisiri.

E o teorie care n'are ce căută în specia noastră.

Pentru aceste motive, am fost de părere de a se
respinge apelul d-nei Pastia și să fie obligată să
plătească întreaga sumă de 3525 lei.

Semnafi: D. Stofian, Gh. Sturdza

Observațiune. — Chestiunea de a se ști dacă
actul sub semnătură privată, căruia îi lipsește
mențiunea «bun și aprobat» (textul francez zice
„bon ou approuvé”), constituie sau nu un încep-
put de probă scrisă, este rezolvită în sens afir-
mativ de către doctrină și jurisprudență. A se
vedea în acest sens numeroasele autorități citate
de d-l D. Alexandresco, tom. VII, nota 7 dela
p. 207, 208. Un singur autor este de părere
contrară, și anume Delvincourt, care citează în
sensul părerii sale o decizie a Curței din Bru-
xelles, cu data de 13 August 1811.

Cât pentru a doua chestiune relativă la mij-
loacele de apărare pe care părțile le pot pro-
pune în urma ivirii unei divergențe, ni se pare
că Curtea din Iași introduce o decădere de drep-
turi, care nicăeri nu se vede în lege. Cel puțin
Curtea din București nu admite, după cât sun-
tem informați, acest mod de a vedea. Ne rezervăm
dreptul de a reveni asupra acestei chesti-
uni, căci decizia Curței din Iași este atacată
în recurs, și s'a invocat pe cât știm tocmai a-
cest motiv.

S. R.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI DOLJ

SECȚIUNEA III

Audiența dela 2 Noembrie 1912

Președința d-lui Vasile C. Popovici, președinte

Ecaterina V. Nenovici și alții cu C. P. Cristescu și alții

HOTĂRÂRI DATE ÎN LIPSĂ. — AFACERI REZOLVATE PE CALE GRAȚIOASĂ. — DACĂ SE APLICĂ ART. 151 PR. CIV. — CERERE PE CALE GRAȚIOASĂ. — CHEMAREA PĂRȚILOR. — ART. 1188 COD. CIVIL. — COPII (SCOATERE DE). — DUBLICATELE ACTELOR AUTENTICE. — ORIGINAL. — ART. 1188 COD. CIVIL. — ART. 31 L. AUTENT. ACTELOR. — CHELTUELII DE JUDECATĂ. — AFACERI GRATIOASE. — DACĂ SE POT ACORDA. — ART. 140 PR. CIVILĂ.

¹0 În afacerile ce se rezolvă pe cale grațioasă
fără drept de opoziție, apel, etc., nu se aplică
art. 151 din procedura civilă.

²0 Cererile pentru scoatere de copii conform

art. 1188 cod. civil, neputând da loc la nici o
discuție contradictorie pentru ca să fie nevoie de
a se urmă calea contencioasă, se rezolvă pe cale
grațioasă, în camera de consiliu sau în ședință
publică, însă fără drept de opoziție ca toate ce-
rerile care nu tind a se stabili între părți drep-
turi protivnice.

Expresiunea „cu formele legale” din art. 1188
citat se referă numai la chemarea, adică la ci-
tarea părților conform art. 74 din procedura
civilă.

³0 Duplicatele actelor autentice care rămân la
dosar și în archiva tribunalului, prin faptul că
sunt semnate de părți, se consideră ca un original
și astfel fiind după asemenea duplicate nu se pot
scoate de cât copii legalizate, oricât de multe și
de oricine, chiar dacă ar există originalul fie în
mâna părților sau a altor persoane; pe cât timp,
copiile cerute după art. 1188 cod. civil, se li-
berează numai părților, în cazul inexistenței ori-
ginalului, caz cu totul diferit și neprevăzut de
art. 31 din legea autentificării actelor, și de aceea
se face înaintea magistratului unde actul a pri-
mit forma autentică.

⁴0 În afacerile rezolvite pe cale grațioasă, tri-
bunalul poate să acorde cheltueli de judecată.

No. 311. — S'au prezentat reclamanții Ecaterina
Vancu S. Nenovici, Maria Vancu S. Nenovici și Vancu
S. Nenovici, acesta din urmă personal și cu soț; pentru
autorizație, asistați de d-l avocat D. Constantinescu;
părătul Costică P. Cristescu în persoană, asistat de
d-l avocat Dem. D. Stoenescu, lipsind părăta Finareta
P. Cristescu.

Tribunalul,

Asupra incidentului de aplicarea art. 151 din codul
de procedura civilă, ridicat din partea părătului Co-
stică P. Cristescu :

Având în vedere concluziunile puse de părți în
susținerea și combaterea acestui incident, cum și ac-
tele din dosar;

Considerând că dispozițiunile art. 151 din codul de
procedură civilă, având de scop a evita darea de ho-
tărâri contrare în procesele angajate între mai multe

părți, dintre care unele cu interese comune, ele nu-și mai au rostul de a fi aplicate în cererile ce se rezolvă pe cale grațioasă fără drept de opoziție, apel, etc., sau când aplicarea lor nu provoacă nici o contrarie-tate de hotărâri;

Considerând că conform art. 1188 al. I din codul civil, în cazul când originalul unui act autentificat nu există din o cauză oarecare, atunci copia scoasă din ordinul magistratului după exemplarul semnat de părți și atașat dosarului de autentificare format și conservat în arhiva sa, ține loc de original. Și pentru că astfel de copie are aceeași putere de dovedire în cazurile prevăzute de art. 31 din legea autentificării și art. 1188 al. I, partea a doua, adică când se prezintă părțile de bună voie înaintea magistratului, a prevăzut că scoaterea copiilor să se facă cu chemarea părților cu formele legale. Acum prin faptul că legiuitorul a întrebuițat expresia aceasta «cu formele legale», nu se poate trage concluzia că ar fi înțeles că în acest caz se angajează între părți un adevărat proces, fiindcă o cerere de natura aceasta nu comportă nici o discuție contradictorie pentru ca să fie nevoe de a se urmă calea contencioasă, și de aceea se rezolvă pe calea grațioasă, în camera de consiliu sau ședință publică, fără însă drept de opoziție, ca toate cererile cari nu tind a se stabili între părți oarecare drepturi protivnice.

Iar expresia «cu formele legale», după cum reese din întregul contest al art. 1188 din codul civil, se referă numai la chemarea, adică citarea conform art. 74 din codul de procedură civilă, a părților din actul autentificat de magistrat, care urmează să dea și ordinul de scoaterea copiei cerute, fără a mai fi nevoe pentru aceasta a se dovedi pierderea sau dispariția originalului, fiind suficientă numai enunțarea din partea părții care reclamă copia că nu mai există originalul.

Că, așa fiind, în cazul de față, conform acestor principii, nu e loc a se aplică art. 151 din codul de procedură civilă.

Pentru aceste motive, respinge incidentul ridicat de pârâțul Costică P. Cristescu prin avocatul său.

În fond,

Asupra cererei făcută de reclamantii Ecaterina Vancu S. Nenovici, Maria Vancu S. Nenovici și Vancu S. Nenovici, acesta din urmă personal și ca soț pentru autorizație, prin petițiunea înregistrată la

No. 33794 din 1912, prin care tind ca față cu pârâții Costică P. Cristescu și Finareta P. Cristescu să li se libereze o copie după actul dotal autentificat de acest tribunal la No. 3440 din 1904 și transcris dela No. 2754 din 1904, format la trecerea în căsătorie a reclamantei Ecaterina Vancu S. Nenovici cu pârâțul Costică D. Cristescu, copie care să ție loc de original conform art. 1188 din codul civil, întrucât originalul s'a pierdut;

Văzând menționata cerere și actele din dosar;

Ascultând pe ambele părți în susținerile și obiecțiunile făcute de fiecare în parte;

Având în vedere că, potrivit dispozițiilor art. 1188 din codul civil, când originalul unui act autentificat nu există, copiile legalizate de oficerii publici competenți au aceeași credință ca și titlurile originale când sunt scoase din ordinea magistratului, părțile fiind față sau chemate cu formele legale, sau când sunt scoase fără intervenția magistratului dar de față cu părțile care au asistat de bună voie lor;

Considerând că, în speță, pârâțul Costică P. Cristescu declarând astăzi în instanță că în adevăr originalul act dotal din discuțiune a fost în posesia sa, dar l-a pierdut, tribunalul urmează a încuviința cererea reclamantilor și a dispune să li se elibereze o copie scoasă după exemplarul aflat în arhiva acestui tribunal, care să ție loc de original;

Având în vedere obiecțiunile părții Costică P. Cristescu, că, în speță, cererea urmează a i respinsă în tîi ca inadmisibilă întrucât nu intră în cadrul art. 1188 din codul civil, ci în acel al art. 31 din legea autentificării actelor, și al doilea că nu există originalul act dotal, întrucât soțul ar fi luat numai un extract dela tribunal și deci existând originalul nu ar mai fi loc a se scoate un altul, sunt nefondate;

Având în vedere că, în adevăr, în drept, după art. 31 din legea autentificării actelor, partea poate scoate copii legalizate după orice act autentic sau privat, după originalele care se află în mâna lor și după art. 1188 din codul civil, când originalul nu mai există se face numai cu ordinul magistratului după distincțiunile astfel indicate;

Având în vedere că, conform acestor principii de drept, urmează că prima obiecțiune are a fi respinsă ca nefondată de oarece se face o confuzie între originalul actului și duplicatul acestui act ce rămâne după autentificare la dosar și în arhiva tribunalului, și

care prin faptul că se află semnat de părți însemnează că e original, originalul fiind unul singur ce se dă părților în atâtea exemplare câte sunt ele;

Că așa fiind nu se poate scoate după aceste duplicate decât copii legalizate oricât de multe și de oricine chiar când ar exista original, fie în mâna părților sau altor persoane. Pe cât timp copia cerută după art. 1188 din codul civil, se cere și se liberează numai părților și în cazul inexistenței originalului, caz cu totul diferit și neprevăzut de art. 31 din legea autentificării și de aceea se face înaintea magistratului unde actul a primit forma autentică.

Obiecțiunea că actul dotal original rămâne după art. 711 din codul civil, la tribunal și soțul ia numai un extract și deci n'ar fi loc a se scoate copia cerută întrucât ar exista originalul; că față cu declarațiunea însăși a părâtului Costică P. Cristescu că a ridicat dela tribunal originalul și că în urmă l-a pierdut, prin urmare motivează singur necesitatea liberării copiei cerute pentru a ține loc de original d-lor Ecaterina Vanca, S. Nenovici, Vanca S. Nenovici și Maria S. Nenovici.

În privința cheltuelilor de judecată, tribunalul având în vedere că din cauza părților Costică P. Cristescu și Finareta P. Cristescu, se văd astăzi părțile Ecaterina V. Nenovici, V. Nenovici și Maria V. Nenovici nevoite să facă cheltuelile necesare cu scoaterea acestei copii care să le ție locul de originalul pierdut, găsește că cererea de suportarea cheltuelilor să cadă în sarcina lor este întemeiată și apreciind, îi obligă la plata sumei de șesezeci lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l președinte Vasile C. Popovici, admite cererea făcută de Ecaterina V. S. Nenovici, etc.

Semnați: Vasile C. Popovici, C. Gardareanu.

Observație. — Tribunalul Dolj, secția a III, prin hotărârea publicată mai sus a rezolvat o chestiune de drept, care deși s'a prezentat foarte des înaintea instanțelor judecătorești însă, până acum, nu s'a publicat nici-o speță.

Iată obiectul: o doamnă, divorțată legal, împreună cu constitutorii de dotă, cer, în contradictor cu fostul soț ca tribunalul să le libereze o copie după actul dotal, care să ție loc de original.

Textul de lege pe care se bazau era art. 1188 din codul civil.

Procesul a dat loc la rezolvarea unor multiple chestiuni de drept. Astfel:

1. Cererea făcută pe temeiul art. 1188 c. civ. ce caracter are?

Articolul 1188 c. civ. are multe dispozițiuni, între care și din cele de procedura civilă. Trebuie să recunoaștem, că redacțiunea cam lasă de dorit. Așa: al. 1, pe care se bazau și reclamanții, decide:

«Copiele scoase din ordinea magistratului, părțile fiind față sau chemate, cu formele legale au aceeaș credință ca și titlurile originale».

Din acest articol, socotim și noi, că reese suficient, că cererile pentru liberare de copii după actele autentice au un caracter grațios, trebuind, deci, să fie rezolvate, de tribunal, în camera de consiliu, în conformitate cu art. 104 din procedura civilă. Și această cerere neintrând, în prevederile art. 23 din legea timbrului, fiind o simplă petițiune se va timbra cu 30 bani, conform art. 17 aceeaș lege. Chemarea părților, cu formele legale, înseamnă citarea lor, conform dispozițiilor din procedura civilă, ca să poată veni, înaintea tribunalului, să dea numai simple lămuriri și nimic mai mult.

Cu ocazia acestor cereri, nu se poate discuta nimic contencios.

Caracter contencios nu poate avea nici odată. Liberarea copiilor cred, că trebuie admisă totdeauna, părților rămânându-le dreptul să discute copia, care ține loc de original, în pricinile, în care va fi invocată.

În speță, însă, reclamanții timbrau acțiunea cu 30 lei, cereau citarea părților și așa cum redactează cererea au făcut pe tribunal să vadă greșit și să pronunțe sentința în ședință publică, nu în camera de consiliu.

Deci, o modificare a considerentelor în care se arăta că cererea are caracterul grațios, prin dispozițiv, ceace credem că procedura civilă, în formalismul ei nu poate permite.

2. Când se admite citarea părților, pentru copiele art. 1188 din codul civil, și lipsind din ele, se poate aplica art. 151 procedura civilă?

În conformitate, cu dispozițiunile art. 104 pr. civ. hotărârile din camera de consiliu, pentru cererile grațioase se pronunță fără drept de opoziție, deci fără aplicarea art. 151 pr. civ. însă

cu apel¹⁾ și recurs, text precis. Și ne surprinde un considerent al tribunalului care decide, că cererile cari se rezolvă pe cale grațioasă, sunt fără drept de opoziție, fără drept de apel, etc. și în consecință, vedem în dispozitiv: sentința definitivă. În speță, s'a făcut mai mult, hotărârea s'a investit cu titlul executor fără să se ceară certificate de neapelare. Noi nu cunoaștem nici un text din noua lege din procedura civilă, pe care se poate baza sentința tribunalului; cei cari-l cunosc, fi rog, să mi-l indice.

3. Tribunalul mai discută: ce este original și ce este duplicat, și ajunge la o soluție, cu care ne unim.

Când se redactează un act, se lasă în arhiva tribunalului și un așa zis duplicat, însă identic cu cel ce-l ia partea, scris însă numai pe un timbru de 50 bani, dar redactat și semnat în fața magistratului care autentifică. Or, și duplicatul de la tribunal este un original²⁾

Chestiunea aceasta se discuta mult înainte de legea din 1886.

D. Alexandresco³⁾ face o justă deosebire:

«Copia se deosebește de originalu numai prin posterioritatea sa, dar încă prin lipsa semnăturilor părților, care nu sunt proprii ale lor, ci sunt numai reproduce de copist. Originalele se deosebesc de copii în aceasta, că sunt toate făcute în același timp și sunt semnate de părțile contractante».

Tribunalul, în speță, socotește că face confuzie și nu ne lămurește de loc.

Posterior codului civil, la noi a intervenit o lege din 1 Septembrie 1886 „legea pentru autentificarea actelor“, care în art. 8, cere imperios părții, care voește să autentifice un act să-l alătore în dublu exemplar, iar art. 12 arată că, unul din exemplare se păstrează la dosarul tribunalului, după care se pot libera copii legalizate:

«Certificarea conformității copiei cu originalul păstrat la dosar se face de judecător sau primar dimpreună cu greșierul sau acela ce-i ține locul».

Dacă s'ar fi combinat articolele din codul civil, cu

1) Mironescu, «Noul cod de pr. civilă», ed. II, p. 186 arată că nici în apel, nici în recurs legiuitorul nu acordă dreptul de opoziție; or chestia este discutabilă, speța încă neprezentată.

2) C. Nacu, «Dreptul civil român», II, p. 816, No. 792; D. Alexandresco, VII, p. 232, citează o întreagă bibliografie.

3) Vol. VII, p. 229.

cele din legea autentificării actelor, nu s'ar mai da loc la interpretări judicioase, fiindcă suficient se arată că actul de la instanța unde se autentifică este un original⁴⁾.

De aceea, în speța art. 1188 c. civ. am emis părerea de mai sus, că cererea pentru liberare de copii este totdeauna admisibilă și în principiu și în fond neputându-se discuta nimic.

4. Hotărârea tribunalului Dolj mai este discutabilă și în privința cheltuelilor de judecată.

Dacă cererea e făcută greșit de parte pe 30 de lei, de ce să se acorde cheltueli de judecată?

Și în hotărârile grațioase sunt admisibile cheltuelile de judecată? În conformitate cu art. 140 pr. civ., cred că nu, de oarece aceste cheltueli, se vor da părții câștigătoare din cauza judecării; or, nu trebuie admisă o judecată pentru liberare de copie.

Dem. D. Stoienescu
Avocat

Craiova.

4) Casația I, 30 Sept. 1905, dec. No. 349, «Jurisprudența» (Borș), 1909, p. 533, No. 567 Nacu, «Dreptul civil român», II, p. 787, No. 747; ne unim cu părerea sa că ar fi fost bine să nu se fi primit sistemul dublului original, ci să se fi luat toate măsurile pentru păstrarea actelor originale și părțile să aibă numai copii după ele.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Grefa tribunalului Ilfov secția IV c. c.

EXTRACT

Doamna Elena Căpitan Darian cu domiciliul în orașul Focșani, strada I. C. Brătianu No. 27, prin petițiunea înregistrată la No. 10274 din 30 Aprilie 1913, a intentat acțiune de divorț în contra soțului său Căpitan Ioan Darian cu domiciliul în București, strada Costache Negri, No. 4.

Motivele acțiunii sunt insulte, grave amenințări și maltratări.

Din această căsătorie au rezultat 5 copii și anume: Dumitru de 16 ani, Elena 15 ani, Petre 13 ani, Olimpia 11 ani, și Gheorghe de 9 ani.

Ca avere, soția reclamanta are o vie în județul Putna în întindere de 5 hectare, un teren în județul Putna arabil de 3 1/2 hectare dat în embatic, un imobil în București, strada Costache Negri No. 4.

Ca avere soțul are un loc în dealul Filaret în întindere de 750 metri pătrați.

Acest extract se va publica în ziarul *Dreptul*

Grefier Siligeanu,

No, 11816, 1913 Maiu 6.